TARK RATAS
SMART BIKE

Tartu rattaringluse kasutusjuhend

Sisukord

Üldiselt ____ 3
Rattaringlusega liitumine ____ 4
Ratta avamine ____ 16
Rattaga sõitmine ____ 22
Ratta tagastamine ____ 32

Üldiselt

Tartu rattaringlus on mugav rataste kasutamise süsteem, mida saab kasutada lühemateks ja pikemateks sõitudeks Tartu linnas ja lähiümbruses. Rattaringluse 86 rattaparklas on 795 ratast, millest 545 on elektrilised ja 250 tavarattad. Rattaringluses on kasutusel kaasaegsed uue põlvkonna elektrirattad, mis lisaks elektrimootorile suudavad reaalajas suhelda kogu rattaringluse süsteemiga. See annab meile infot, kus iga ratas parajasti asub ning kui sellega midagi peaks juhtunud olema, saame ka sellest teada. Ratastele paigaldatud tarkvara abil on kasutajatel võimalik koguda statistikat oma sõitude kohta, näha sõidukiirust, sõidetud distantse ja muud infot.

Tartu linna eesmärk on pakkuda keskkonnasõbralikku liikumiskeskkonda, mis arvestab kõikide liikumisviisidega. Eriti soositud on kergliiklus ja ühistransport. Rattaringluse abil vähendatakse autode arvu, innustatakse kasutajaid füüsilisele aktiivsusele ja säilitatakse võimalus jõuda Tartu linnas 15 minutiga igale poole.

Tartus sisse kirjutatud 65-aastastele ja vanematele elanikele on bussikaardi olemasolul Tartu rattaringluse perioodipilet tasuta. Oleme koostanud abimaterjali, kuidas alustada Tartu rattaringluse kasutamist. Toredaid sõite!

Rattaringlusega liitumine

Selleks, et alustada rattaringluse kasutamist, on esmalt vajalik registreerida end Tartu rattaringluse kasutajaks. Allolev juhend aitab läbida kõik vajalikud etapid selleks, et luua endale konto Tartu rattaringluse kasutamiseks.

1. Bussikaart

Veendu, et sul on olemas bussikaart, millel kehtib tasuta sõiduõigus Tartus elavate 65-aastaste ja vanemate isikutele.

Kui sul ei ole bussikaarti, siis võta kaasa oma isikut tõendav dokument ja külasta Tartu raekoja infokeskust (sissepääs küljeuksest, avatud E 9–18 ning T–R 9–17).

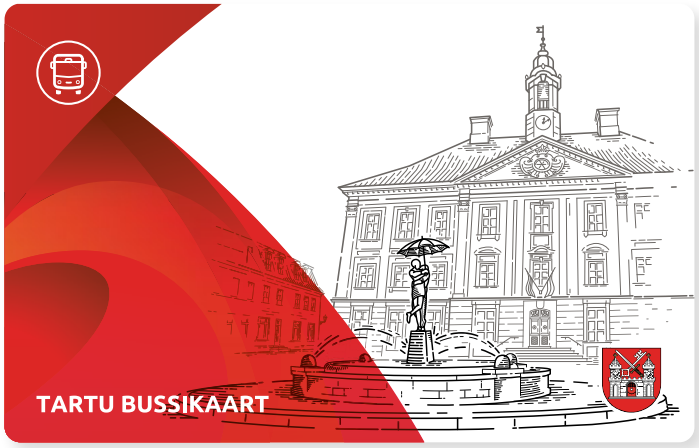

2. Pangakaardi seadistamine

Selleks, et kasutada Tartu rattaringlust, küsib süsteem ka sinu pangakaardi andmeid. Kuigi Tartus elavatele 65-aastastele ja vanematele on rattaringluse perioodipilet tasuta, on võimalikud lisateenused neile tasulised.

NB! Tasuta sõiduõigus rakendub vaid kuni 60-minutilise sõidu puhul. Kui plaanid ratast pikemalt enda käes hoida, lisandub iga ületatava 60 minuti eest tasu 1 euro.

Oluline on ka teada, et maksimaalne lubatud ratta kasutamise aeg on 5 tundi (1 tund tasuta + 4 tundi lisatasu eest). Seetõttu ongi pangakaardi olemasolu oluline.

Veendu, et sinu pangakaardil on lubatud internetimaksed. Selleks külasta oma panka, helista neile või kontrolli seda internetis.

Swedbank
6 132 222 www.swedbank.ee
esindused Tartus Lõunakeskuses, Eedenis või kesklinnas aadressil Turu 1

SEB
6 655 100 www.seb.ee
esindused kesklinnas aadressil Ülikooli 1

LHV
6 800 400 www.lhv.ee
esindus kesklinnas aadressil Ülikooli 2a

Coop
669 0966 www.cooppank.ee
esindused keslinnas aadressil Ülikooli 4 või Tartus Lõunakeskuses

3. E-post

Selleks, et end edukalt rattaringluse kasutajaks registreerida, vajab süsteem ka sinu e-posti aadressi. Kui sul ei ole e-posti aadressi, peaksid selle endale looma.

E-posti aadresse on võimalik luua erinevate teenusepakkujate juures ja reeglina on need teenused tasuta. Üheks võimalikuks kohaks e-posti aadress luua on minna internetis aadressile www.gmail.ee, vajutada seal LOO KONTO nuppu ning täita nõutavad väljad.

NB! Jäta kindlasti meelde oma e-posti aadress ja parool, sest neid läheb sul ka tulevikus vaja.

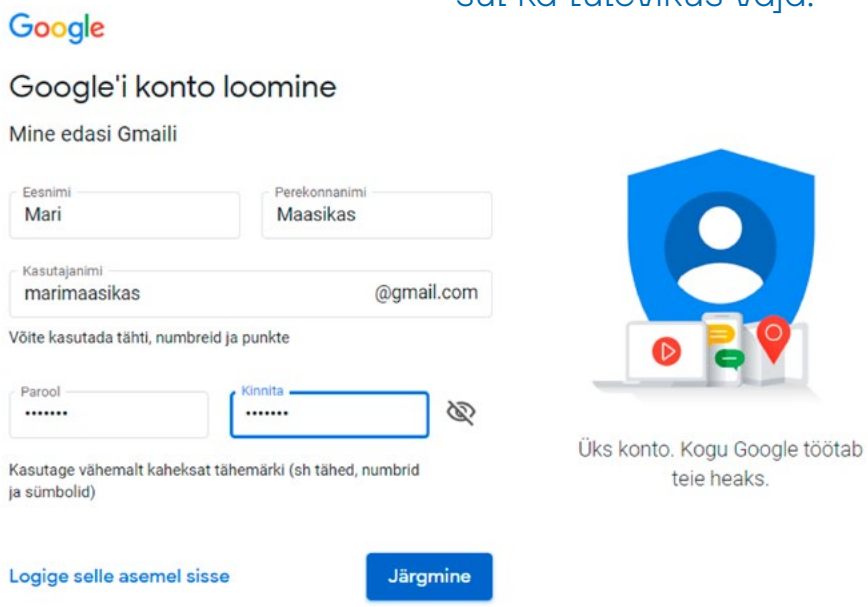

4. Rattaringluse konto loomine

1) Tartu rattaringluse keskkond

Nüüd saame liikuda edasi Tartu rattaringluse konto loomise juurde. Selleks mine internetis aadressile www.ratas.tartu.ee ja vajuta avalehel LIITU nupule. Kui sul on arvutis veebilehitseja Google Chrome, siis soovitame kasutada seda.

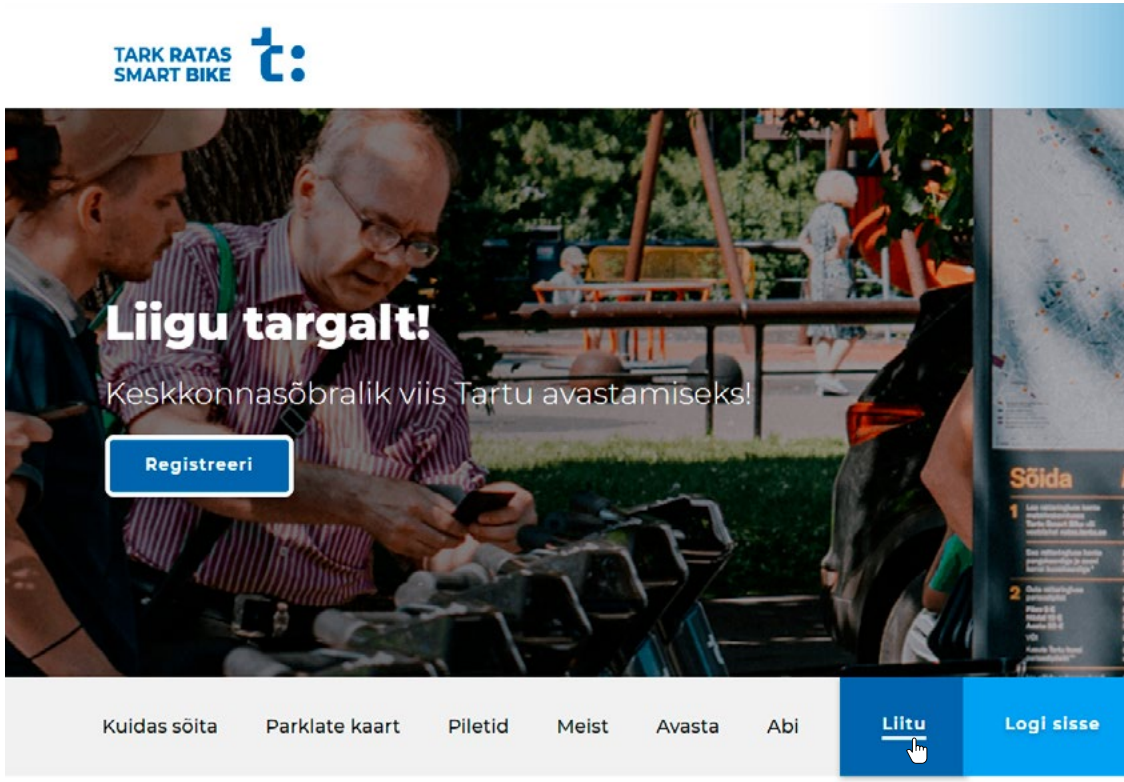

2) Kasutaja info

Täida avanenud lehel enda ees- ja perekonnanimi, e-posti aadress ning lisa parool, kus pead kasutama ühte suurt tähte, ühte numbrit ja ühte sümbolit (nt hüüu- või küsimärk). Parool peab olema vähemalt 8 tähemärki pikk. Kirjuta sisestatud rattaringluse parool üles või jäta endale kindlasti meelde.

3) Kinnituskiri

Pärast eelneva punkti täitmist mine oma e-postkasti. Sinna peaks olema saabunud kiri Tartu rattaringluselt. Vajuta kirjas olevale sinise värviga lingile. Kui sa e-kirja ei leia, proovi seda otsida ka rämpsposti (*junk*) kaustadest. Kui peaks juhtuma, et seda ei ole kusagil, helista Tartu rattaringluse infotelefonile 1789.

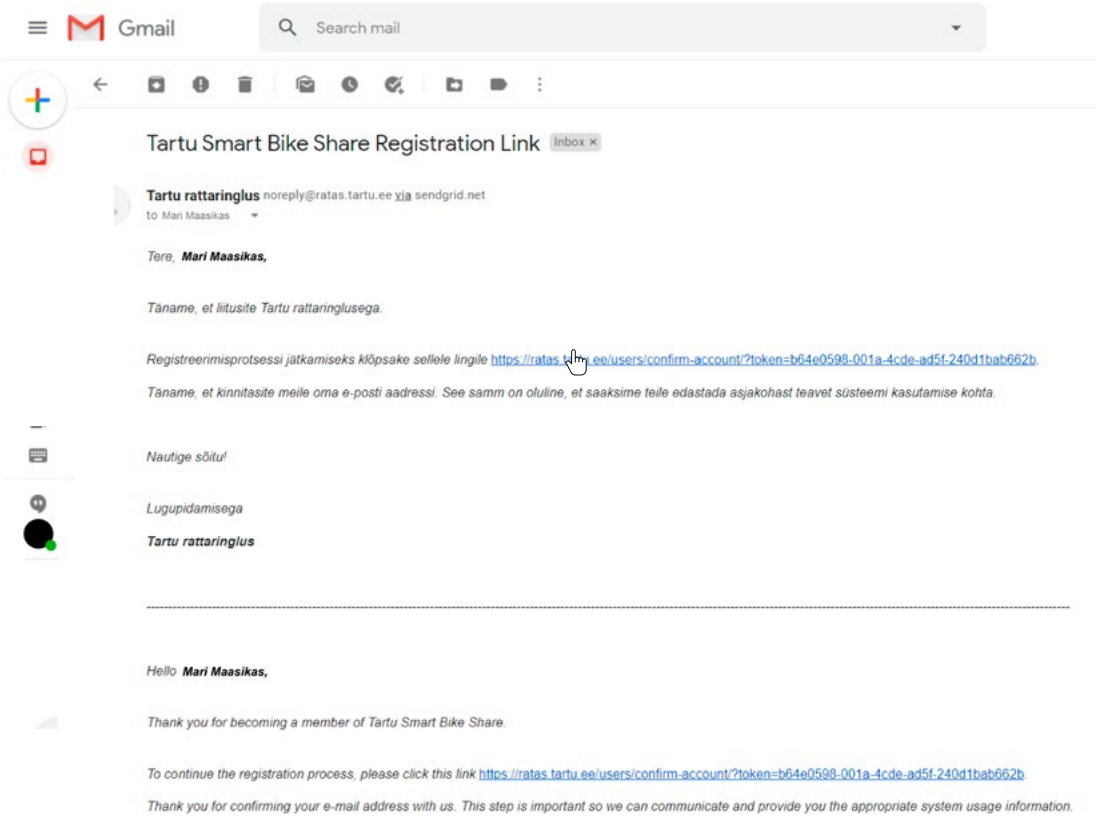

4) Kinnita

Lingil, mille avasid oma e-posti kontol, kuvatakse sulle uuesti Tartu rattaringluse veebilehte ning küsitakse e-posti aadressi ja rattaringluse parooli. Siia peadki sisestama oma e-posti ja parooli, mille sisestasid kasutaja info etapis.

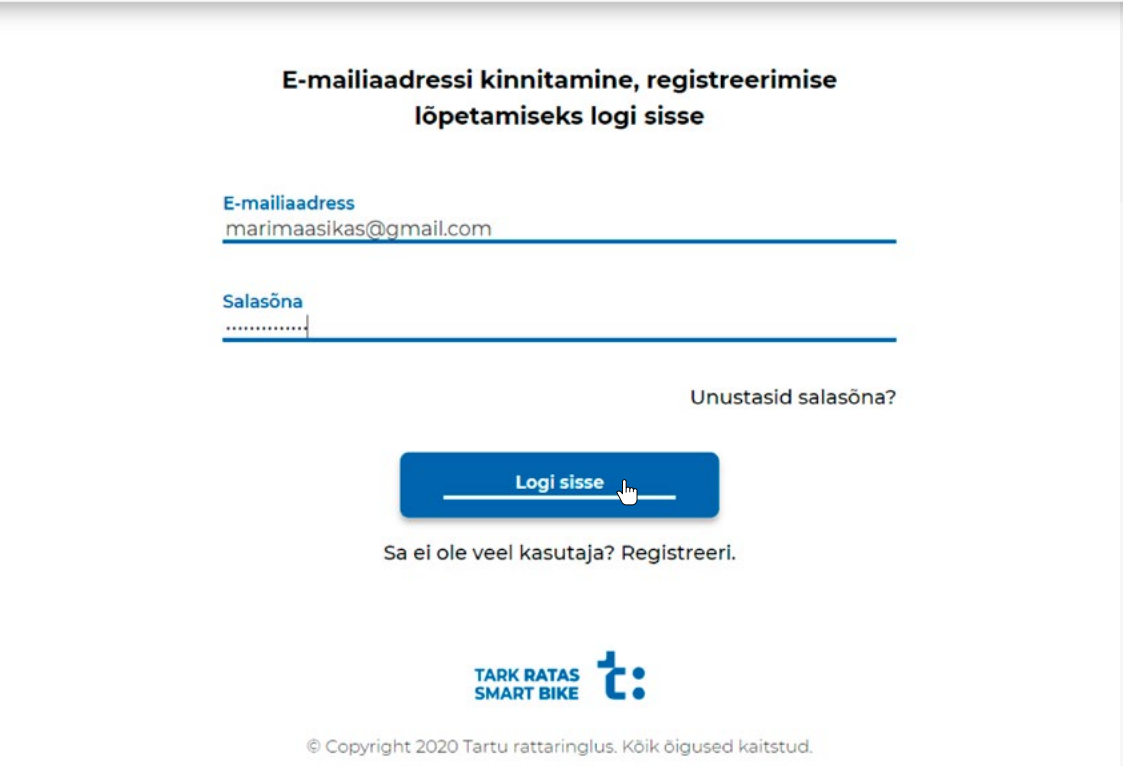

5) Isiklik teave

Järgmisena avaneb sinu ees aken, kus palutakse täita informatsioon sinu isikliku teabe kohta. Märgi oma sünniaeg, kodune aadress (riigiks vali ESTONIA), telefoninumber. Kliki linnuke, et saada ratta kohta teavitusi ja kinnita linnukesega, et nõustud kasutajatingimustega (tutvu nendega lingile vajutades).

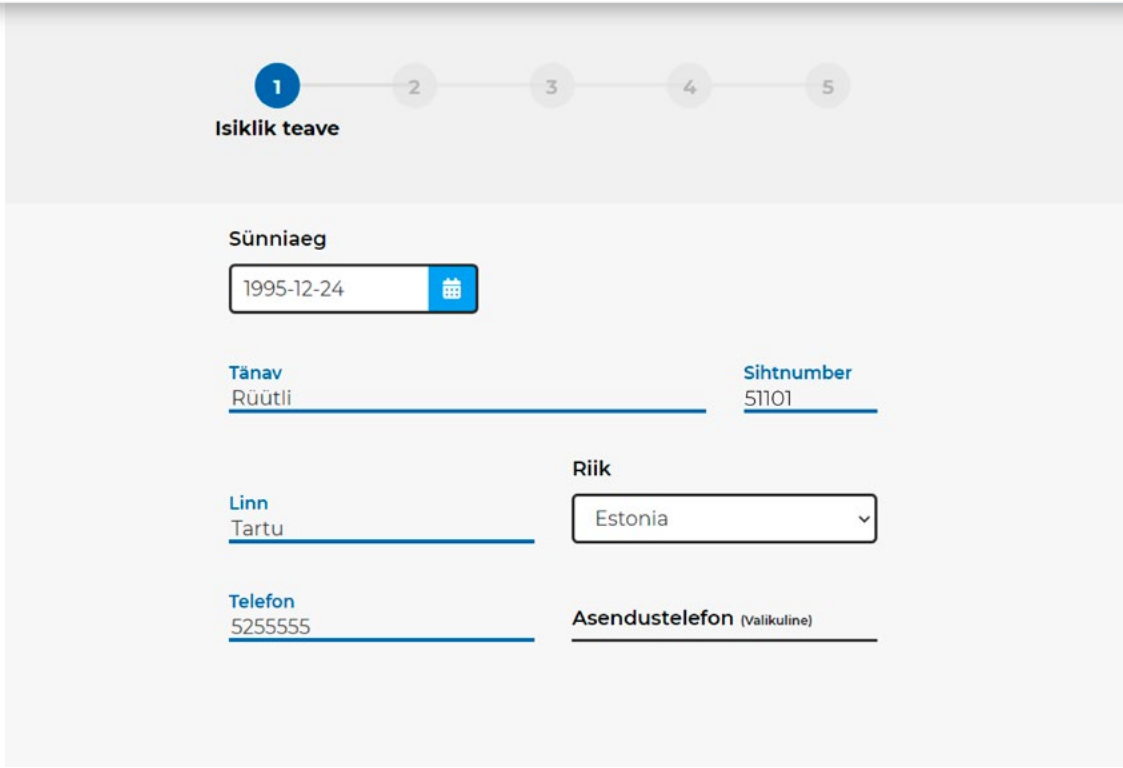

6) Bussikaardi sidumine

Kliki linnuke „Seo oma isikustatud bussikaart", lisa oma isikukood ja bussikaardi tagaküljel olev pikk number ja vajuta nuppu KINNITA. Ekraanile ilmub roheline kinnitus: „Bussikaart sobib ratta lukust lahti tegemiseks. Bussikaardil on sobiv aktiivne pilet, et taotleda tasuta pilet (bussikaardi alusel)." Seejärel vajuta nuppu JÄTKAKE.

7) Liikmelisus

Pileti valikust vali „Tasuta pilet (bussi perioodipileti alusel) - 0€". Maksetüübiks vali krediitkaart. Allahindluskoodi väli jäta tühjaks. Vajuta nuppu JÄTKAKE.

8) Arveldamine

Lisa makseandmete juurde kaardi valdaja nimi (ees- ja perekonnanimi), pangakaardi number, aegumiskuu, aegusmisaasta ja CVC kood ning kliki linnuke, et kasutad arveldamiseks sama aadressi. Seejärel vajuta nuppu JÄTKAKE.

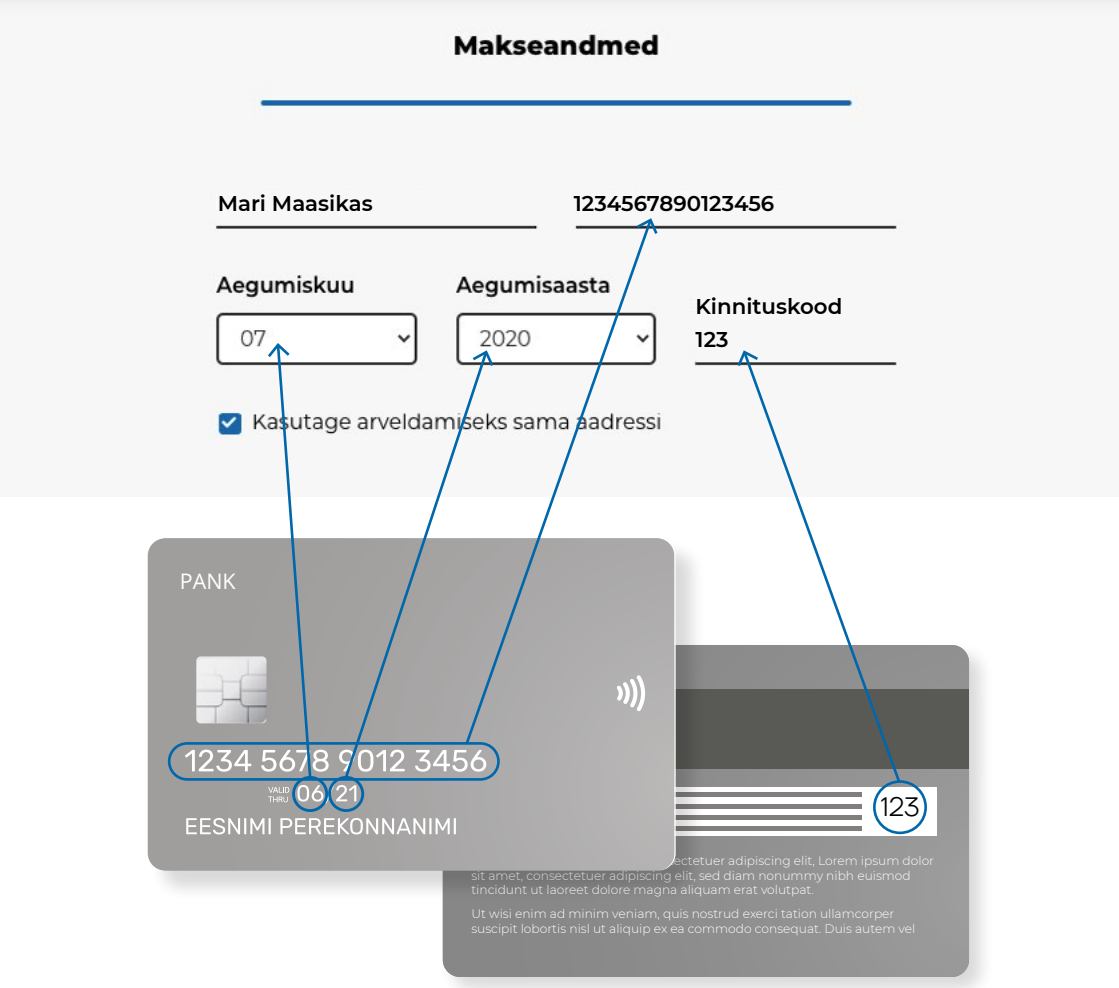

9) Kinnitus

Kontrolli, et kõik andmed said õigesti sisestatud. Seejärel vajuta nuppu JÄTKAKE.

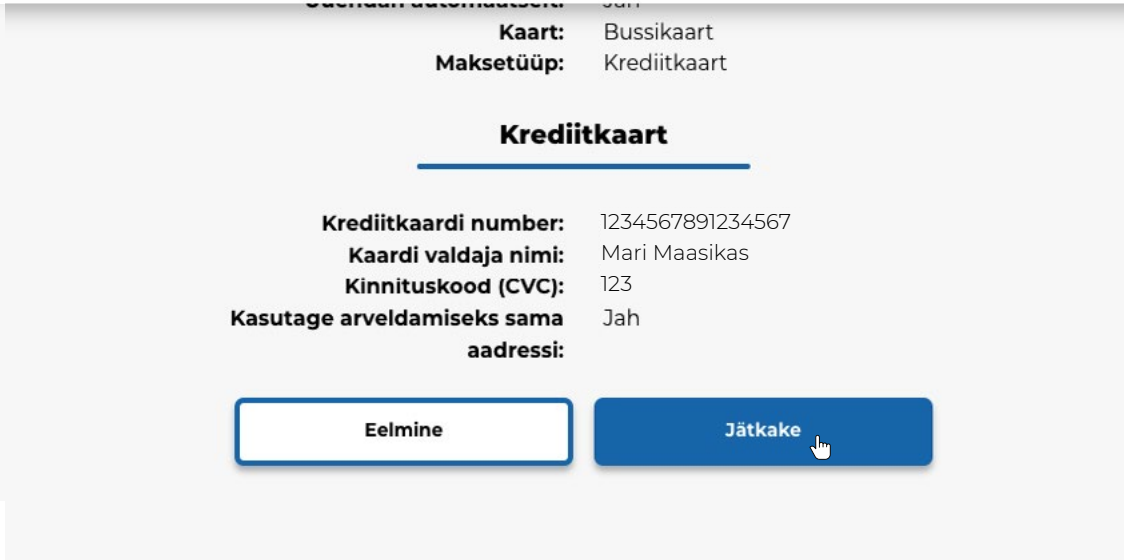

TARK RATAS SMART BIKE

10) Lõpetamine

Kogu protsess õnnestus edukalt. Sinu e-posti aadressile saadeti ka kinnituskiri. Võid sulgeda veebilehitseja ja alustada Tartu rattaringluse kasutamist.

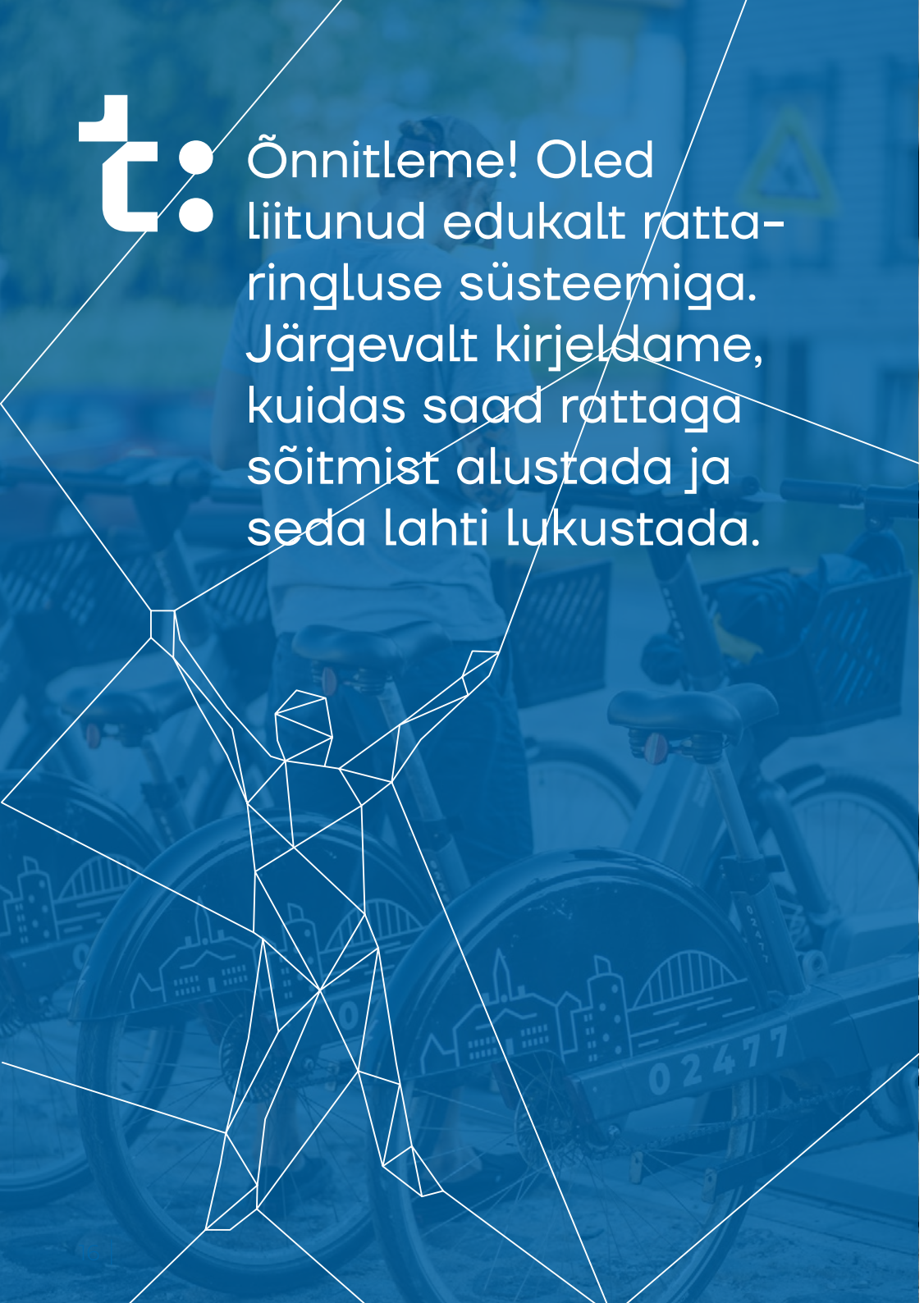

Õnnitleme! Oled liitunud edukalt ratta-ringluse süsteemiga. Järgevalt kirjeldame, kuidas saad rattaga sõitmist alustada ja seda lahti lukustada.

Ratta avamine

1. Enne sõitu

Veendu, et oled enne sõitu kaasa võtnud bussikaardi, millega sidusid oma rattaringluse konto. NB! Kõik piletid võimaldavad avada korraga ühe ratta. Lisaks arvesta, et rattal on vaid üks väike korv, mille kandevõime on maksimaalselt 20 kg, mistõttu peaksid rattasõidul võimalikult vähe asju endaga kaasa võtma. Riietu vastavalt ilmale ning turvalisuse tagamiseks soovitame kaasa võtta ka isiklik kiiver.

Kiireloomuliste lisaküsimuste puhul helista meile: E-R 7-20, L-P 11-19 telefonil 1789.

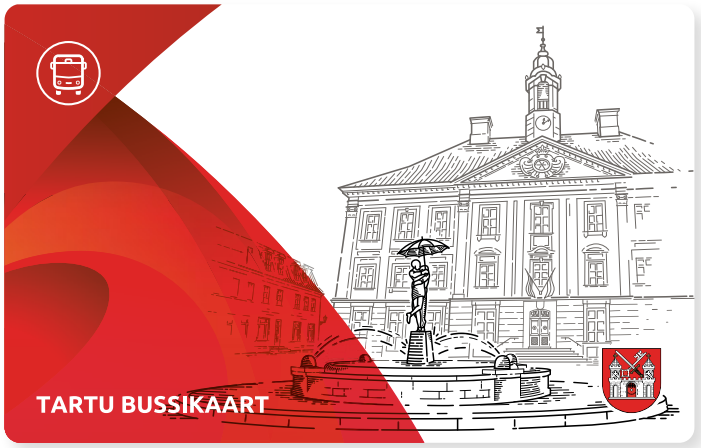

2. Vali parkla

Rattaringluse süsteemis on kokku üle 85 statsionaarse või ajutise parkla. Oluline on, et leiaksid endale sobiva parkla, kust rattaringluse rattaga sõitu alustada. Kuna rattad on pidevalt kasutuses võib juhtuda, et parkla on tühi. Sellistes olukordades võid otsida endale järgneva sobiva parkla. Parklate asukohad on ära toodud ka iga rattaparkla juures oleval infopostil. Lisaks on sul võimalus vaadata rataste saadavust eelnevalt internetis veebiaadressil www.ratas.tartu.ee/map.

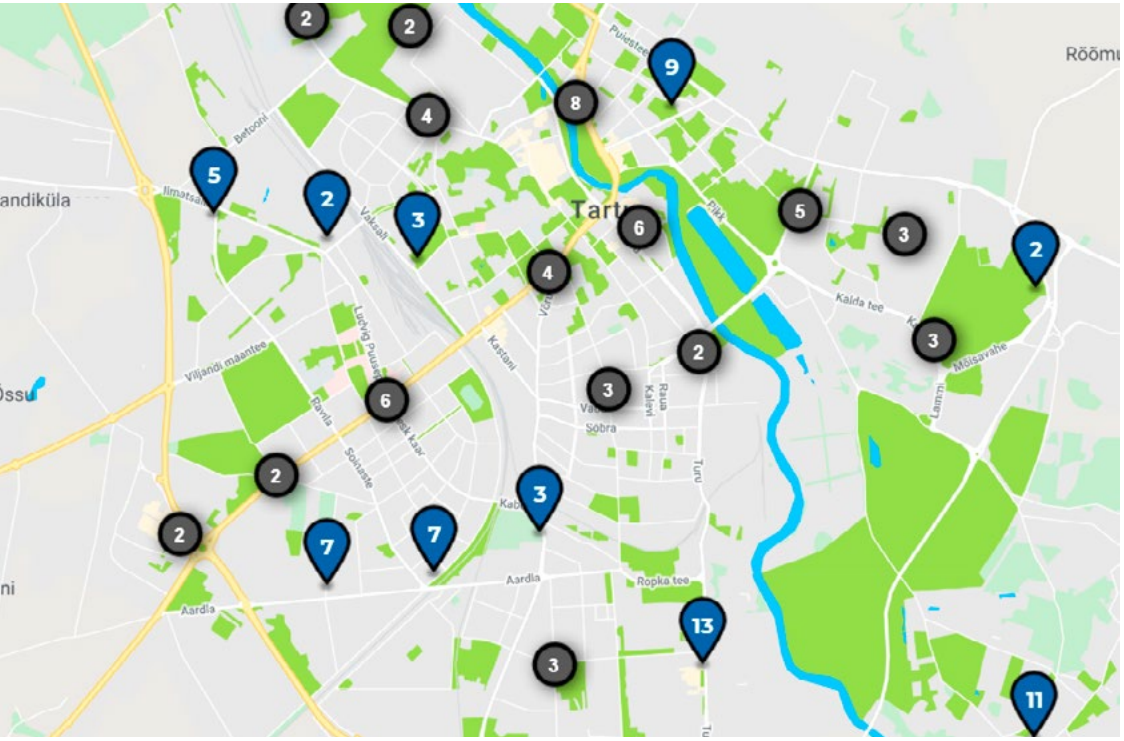

Elektrirattad on märgistatud tagumisel poritiival oleva välgunoolega.

3. Vali ratas

Sobiva parkla juurde jõudes tuleb valida enda jaoks sobiv ratas. Sõltuvalt vajadusest saad valida klassikalise või elektriratta vahel. Elektrirattad on märgistatud tagumisel poritiival oleva välgunoolega. Kontrolli ekraanilt signaalinuppu vajutades, et ratta aku on sõidu alustamiseks piisavalt laetud.

Kui ratta aku ei ole piisavalt laetud, näitab ratas ekraanil, et on veel laadimisel. Sel puhul vali järgmine sobiv ratas.

4. Ava ratas

Kasuta ratta avamiseks enda bussikaarti. Pane bussikaart ratta juhtraua ekraani all oleva ringikujulise lugeja vastu. Seejärel kostab helisignaal ja ekraanil kuvatakse tekst „Tõmba ratast. Eemalda ratas dokist“. Sellel hetkel tõmba ratas dokist välja ja liigu rattaga enda jaoks mugavasse asukohta, et valmistuda sõiduks.

NB! Oluline on teada, et ratast on dokist võimalik eemaldada 10 sekundi jooksul pärast helisignaali kõlamist. Kui esimesel korral eemaldamine ei õnnestu, saad sama protsessi uuesti korrata.

Kui ratast ei ole võimalik avada, esitatakse veakood. Ratta või sinu piletiga võib olla tekkinud probleem. Proovi teise rattaga uuesti või kontrolli oma piletit. Kiireloomuliste lisaküsimuste puhul helista meile: E-R 7-20, L-P 11-19 telefonil 1789.

5. Alusta sõitu

Oled valmis, et alustada rattaga sõitu. Enne sõidu alustamist peaksite siiski üle kontrollima, kas ratas on terve ja kõik funktsioonid töötavad - sellest allpool täpsemalt. Ratta dokist eemaldamise hetkest alates algab sinu ratta kasutamise periood, mis lõpeb hetkel, mil ratta tagastad. Järgmistel lehekülgedel kirjeldame, kuidas rattaga täpsemalt sõita.

NB! Ära anna oma bussikaarti ega ratast teisele inimesele!

Oled edukalt avanud ratta ja saad alustada rattaringluse ratta kasutamist. Enne kui sõitma asud, käime läbi ka mõned detailid, mida võiksid rattaga sõitmisel meeles pidada.

Rattaga sõitmine

1. Sõidu kestus

Iga sõidu esimesed 60 minutit on tasuta. Uue ratta valimine lähtestab 60-minutilise sõiduaja. See tähendab seda, et kui sa enne 60 minuti täitumist ratta parklasse tagastad ja selle sama ratta või mõne teise uuesti rattaringluse parklast avad, siis ei pea lisatasu maksma. Kui ratast parklasse esimese 60 minuti sees tagastatud pole, maksab iga täiendav alustatud 60 minutit 1 euro. Maksimaalne lubatud sõidukestus on 5 tundi (1 tund tasuta + 4 tundi lisatasu eest).

1. tund 0 €

2.-5. tund 1 € / h

2. Hilinemine

Kui sa ei tagasta ratast 5 tunni möödudes, võetakse sinu pangakaardilt hilinemistasu 80 eurot. Seda me ei tee juhul, kui oled Tartu rattaringlust teavitanud tehnilisest või muust probleemist. Probleemi ilmnemisel helista klienditeenindusele numbril 1789 (E-R 7-20, L-P 11-19).

NB! Kui ratast ei tagastata 24 tunni jooksul, teatatakse ratta kadumisest, millele järgneb uurimine. Kui ratast ei ole pahatahtlikult 24 tunni jooksul tagastatud, pead tasuma rattaringluse süsteemile kahjuhüvitist kuni 2500 eurot.

t: Enne sõitma asumist tutvu ka ratta erinevate funktsioonidega, mille tundmine on enne sõidu alustamist oluline.

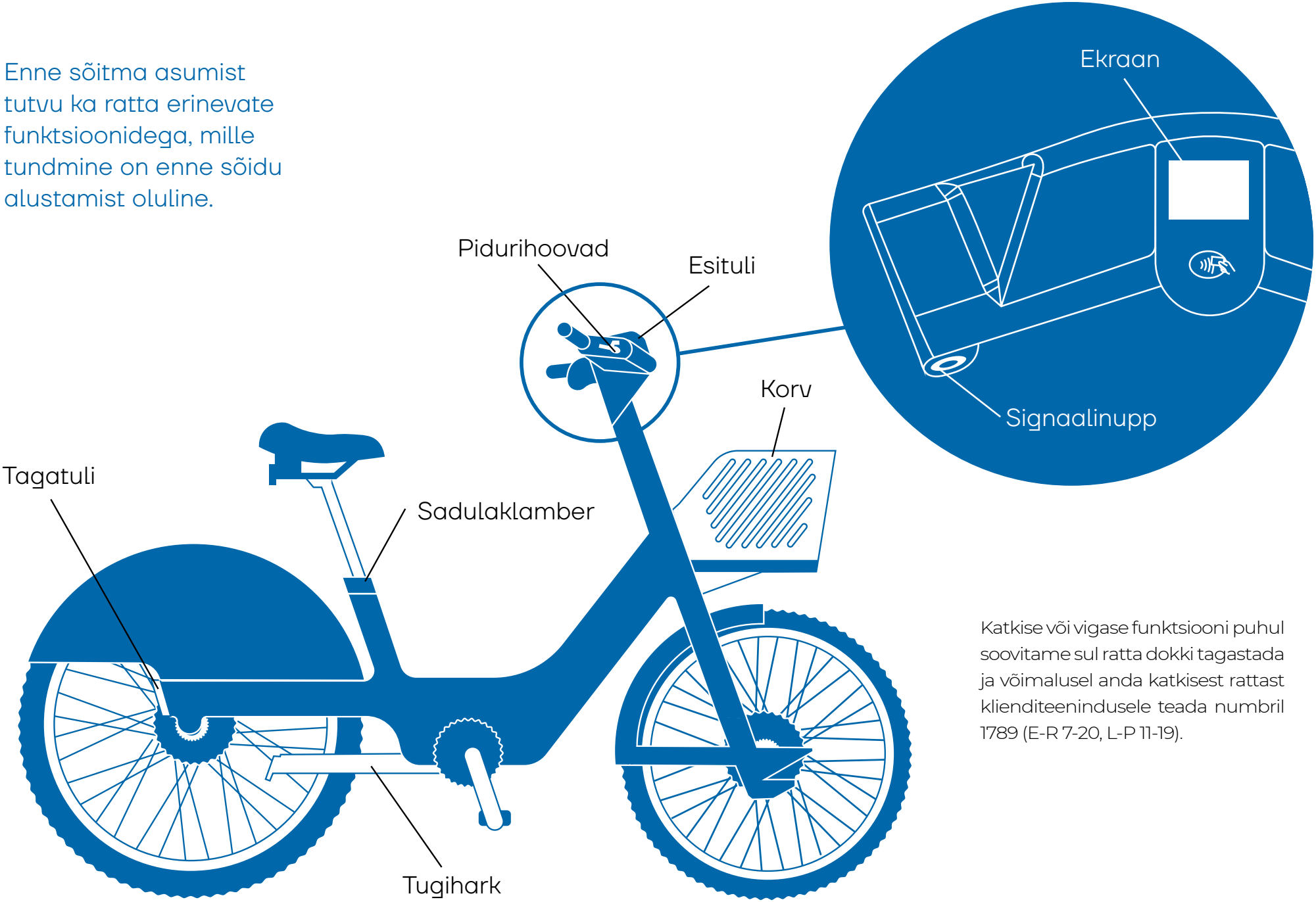

Katkise või vigase funktsiooni puhul soovitame sul ratta dokki tagastada ja võimalusel anda katkisest rattast klienditeenindusele teada numbril 1789 (E-R 7-20, L-P 11-19).

3. Ratta varustus

1) Sadul

Jalgratta sadulat saab oma pikkuse järgi reguleerida. Lõdvenda sadulaklambrit, reguleeri sadul soovitud kõrgusele ja pinguta klambrit. Sadula eri kõrgused on märgistatud tähega, nii et jäta täht järgmiste sõitude jaoks meelde! NB! Ära võta käega kinni sadula-postist, sest see võib määrida.

2) Signaalinupp

Signaalinupp asub ratta juhtraua vasakul küljel. Kui ratas on dokis, siis signaalinupu vajutamine kuvab ekraanil infot ratta seisundi kohta (nt kas ratas on kättesaadav ja kui kaua ratta aku peaks vastu pidama). Hetkest, mil ratas on dokist eemaldatud, töötab signaalinupp helisignaalina, mida võid liikluses vastavalt vajadusele kasutada (endast märku andmiseks jm).

3) Tuled

Jalgratta lisavarustuse hulka kuuluvad ka ratta tuled, mis lülituvad sisse automaatselt ratta dokist eemaldamisel.

4) Tugihark

Iga ratta all on ka tugihark, mida saad kasutada ratta parkimisel kohtades, kus rattaparkla dokki saadaval ei ole. Kasuta tugiharki igal parkimisel ning väldi kindlasti ratta asetamist pikali maha, vastu majaseina või elektriposti. Palun võta ratas enne sadulasse istumist alati tugihargilt maha.

5) Pidurid

Rattaringluse ratta pidurid asuvad järgmiselt: esipidur vasakul käel ja tagumine pidur paremal käel. Turvalisuse huvides soovitame eelnevalt vaikse hoo pealt proovida, kuidas pidurid töötavad.

6) Esikorv

Ratta esimeses otsas asub ka korv, kuhu on võimalik paigutada erinevaid isiklikke esemeid. Enne sõidu alustamist palun veendu, et korv on terve ja korralikult kinnitatud. Veendu, et sa ei unustaks pärast sõidu lõppemist isiklikke esemeid korvi.

NB! Esikorvi kandevõime on maksimaalselt 20 kg

7) Lisalukk

Jalgratta esikorvi on paigaldatud ka lisalukk, mida saad kasutada jalgratta ajutisel parkimisel. Lisalukuga (trosslukuga) ratta lukustamiseks võta lukk korvist välja ja pane see ümber rattahoidja ning kinnita lukuots paremal pool esiratast olevasse lukupesasse. Kui lukku ei saa ümber fikseeritud objekti panna, pane see vasakult poolt läbi kodarate ning kinnita lukuots ratta paremale küljele kleebisega märgistatud lukupesasse. Kuula lukustamist kinnitavat heli. Kasuta lisalukuga lukustatud ratta avamiseks oma bussikaarti või mobiilirakendust. Helisignaali kõlamisel lükka lukuots veidi üles-poole ja seejärel libista lukk pesast välja.

8) Rehvid

Jalgrataste rehvid peavad olema piisavalt täidetud, et vältida rehvide purunemist. Enne sõidu alustamist veendu kindlasti, et ratta rehvid ei ole liiga pehmed. Kui sulle tundub, et jalgratta rehvid on tühjad, siis tagasta ratas dokki ja vali võimalusel teine ratas. Anna tühjadest rehvidest palun märku klienditeenindusele numbril 1789 (E-R 7-20, L-P 11-19).

Kui sul läks keset sõitu rehv tühjaks, siis helista klienditeenindusele, et teavitada neid tühjast rehvist (või muust probleemist, mis ei võimalda sul ratast parklasse tagastada), et tehnik saaks sellele järele tulla. Sel ajal saad ratta lisalukuga lukustada (puu külge, rattahoidja külge jne) ning klienditeenindaja lõpetab sõidu käsitsi.

4. Planeeri

Enne sõitmist soovitame ka planeerida soovitud marsruudi. Kui soovid hoida ratast enda käes mitte kauem kui 60 minutit, siis jälgi, et jõuaksid etteantud aja sees sihtpunkti. Võimalusel kasuta Tartu kergliiklusteid, jalgrattateid ja rahustatud liiklusega tänavaid (alla 50 km/h piirkiirusega). Pea meeles, et kõnniteed ei ole mõeldud jalgrattaga sõitmiseks ja seal sõitmine võib olla sulle endale ja teistele liiklejatele ohtlik. Pea meeles, et kõige lühem tee ei ole rattal alati kiireim või ohutuim variant! Vali soovitatud teedest oma oskustest ja vajadustest lähtuv ohutuim ja mugavaim variant. Arvesta ka sellega, et erinevatel kellaaegadel ja nädalapäevadel on linnatänavate kasutusintensiivsus ka erinev. Tänav, mis tööpäeva tipptunnil võib tunduda autoliikluse tõttu ohtlik või ebamugav, võib teisel ajal olla väga sobilik rattasõiduks.

5. Vahepeatused

Rattaringluse sõidu ajal saad teha ka vahepeatusi. Nende tegemiseks ei pea sa parkima ratast rattaringluse parklatesse. Sel ajal, kui teed vahepeatusi, pead arvestama, et sinu rendiperiood jätkub ja sõiduaeg jookseb. Vahepeatusi võid teha nii palju kordi kui soovid.

Lukusta vahepeatuste ajal ratas kindlasti lisalukuga, jälgides kõiki reegleid, mis on toodud lisaluku kirjelduse juures.

6. Turvalisus

Selleks, et vältida liiklusõnnetusse sattumist on kõige tähtsam olla liikluses tähelepanelik ja teistega arvestav. Slmade ja kõrvadega tuleb jälgida, mida teevad teised liiklejad (jalakäijad, jalgratturid, autojuhid) sinu ümber ja arvestada sellega, mida nad võivad teha ja kuhu liikuda. Vali oma sõidukiirus vastavalt teeoludele ja teistele liiklejatele sinu ümber. Sama tähtis on ka oma kavatsustest teada andmine teistele liiklejatele. Kiiver on igal jalgrattasõidul oluline turvavarustuse osa, kuna vähendab õnnetuse korral peavigastuse tõenäosust. Vali oma pea jaoks sobiv mudel ja suurus. Võta aega kiivri kohendamiseks, see ei tohiks peas ette- ega tahapoole liikuda. Kiiver on mugavalt peas, kui lõuarihma ja lõua vahele ei mahu üle kahe sõrme.

7. Liiklus

Täida liikluseeskirju, jälgides valgusfoore ja liiklusmärke. Võimaluse korral sõida rattateel. Rattatee puudumisel eelista sõitmiseks sõiduteed. Liikluses sõites hoia teiste sõidukitega piisavat vahet. Hoia pargitud autodest meetri kaugusele, nii arvestad ootamatult sõidukist väljuda võivate inimestega. Tee end nähtavaks ja ära sõida liiga lähedal kõnnitee äärekivile, et tagada endale manööverdamise võimalus ja vältida pedaaliga vastu äärekivi sõitmist.

Kasuta pööramisel nõuetekohaseid käemärguandeid ja ole ette-aimatav sõitja. Ära tee järske pöördeid ega peatusi ning anna oma kavatsusest märku nõuetekohaste käemärguannetega. Anna märku, kui kavatsed jääda seisma, aeglustada või pöörata. Veendu, et sinu signaalist saadi aru, luues teiste liiklejatega silmsideme. Enne pööramist vaata üle õla pööramise suunas, veendumaks, et ühtegi sõidukit ei ole tulemas. Kui ületad sebrat sõites, siis tee seda jalakäija kiirusel ja veendu, kas autojuhid annavad sulle teed. Arvestama peab sellega, et autojuhil ei ole kohustust jalgratturil teed anda ja sebrale lähenevat jalgratturit on autojuhil vahel raske märgata. Kõige ohutum on sebrat ületada jalakäijana jalgratast käekõrval lükates.

Ole tähelepanelik jalakäijate ja eriti laste suhtes, et nende kavatsusi ette aimata – nad on kaitsetumad kui ratturid. Jalakäijatest tuleks mööduda madalal sõidukiirusel ja vajadusel rattakella tilistades. Teisest ratturist möödudes tee seda vasakult poolt. Vajadusel anna oma möödumisest häälega märku. Näide: „Sinust vasakul!“ Pööra tähelepanu teel olevatele takistustele. Äärekivid, augud, kanalisatsioonikaevud, klaasikillud ja raudteerööpad võivad olla ohtlikud. Libisemise vältimiseks ületa raudteerööpaid ja äärekive 90° nurga all.

t: Täida liikluseeskirju, jälgides valgusfoore ja liiklusmärke.

8. Kasutusala

Rattaringluse rattad on reeglina mõeldud kasutamiseks tänavatel ja kergliiklusteedel. Too ratas kindlasti õigeks ajaks parklasse tagasi, et vältida hilinemistasu.

Kui oled jõudnud sihtpunkti või otsustad sõidu lõpetada, leia endale sobivaim ja lähim rattaparkla. Ratast saad tagastada kõikidesse parklatesse.

Ratta tagastamine

1. Leia sobiv parkla

Leia enda jaoks sobiv parkla. Ratta võib tagastada süsteemi igasse parklasse, see ei pea olema sama parkla, kust sõitu alustasid. Ratast on võimalik tagastada kõikidesse parklatesse isegi ka siis, kui dokid on rattaid täis. Parklate asukohad on ära toodud ka iga rattaparkla juures oleval infopostil.

2. Vabasse dokki parkimine

Parklasse jõudmisel otsi parklas vaba rattadokk, kuhu saaksid ratta parkida. Selleks lükka esiratas kindla käega vabasse kohta nii, et kuuled ratta helisignaali. See näitab, et sõit on lõppenud.

3. Vaba doki puudumine

Kui dokid on täis, saad jätta ratta dokkide kõrvale ümbritsevasse alasse (5 meetri raadiuses parklast) ja lukustada selle lisalukuga. Lukusta ratas, pannes lisalukk läbi kodarate paremale poole lukupesasse (vt juhendit raamil). Ratta ekraanil kuvatakse, et ratas on lukustatud, ja kõlab helisignaal. Kui lisalukku kasutatakse parkla lähedal oleval virtuaalalal, loetakse ratas tagastatuks ja sõit lõpeb.

4. Sõidu lõppemine

Pärast dokki parkimist või lisalukuga lukutamist kõlab rattal helisignaal ning ekraanile ilmub sõidu lõppemist kinnitav teade. Veendu ka signaalnuppu vajutades, et sõit on lõppenud (ratas annab märku, et seda on uuesti võimalik rentida). Veendu, et ei unustanud isiklikke asju esikorvi.

5. Tasumine

Kui mahtusid enda sõiduga 60 minuti sisse, ei võeta sinu pangakontolt tasu. Kui aga ületasid 60 minuti piiri, võetakse iga lisanduva 1 tunni eest sinu pangakontolt automaatselt 1 euro.

1. tund 0 €

2.-5. tund 1 € / h

Green SAM
Green Silver Age Mobility

Interreg
Baltic Sea Region

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

TARK RATAS
SMART BIKE